

Van twee kanten. Of: een mede-mens als pastor

Uit mijn directe familie is een jong leven weggerukt. Op zo'n moment merk ik dat mijn pastorale werk niet zomaar door kan gaan alsof er niets gebeurd is. Natuurlijk – bij calamiteiten zou ik reageren. Maar gelukkig hoefde ik niet meteen de eerste zondag daarna voor te gaan in een kerkdienst. En gesprekken heb ik maar minimaal afgesproken of eerst maar per telefoon gedaan.

Deze ingrijpende gebeurtenis heeft me van twee dingen (opnieuw) bewust gemaakt. Het eerste besef heeft te maken met die gesprekken – omdat die opeens anders gaan lopen, vooral als mijn gesprekspartners weten dat er iets heftigs gebeurd is. Want tijdens een kerkdienst is gebeden voor mijn vrouw en mij mijn familie. Gemeenteleden of gasten die daarbij waren, zullen beseffen dat zich in onze harten een laag zwaarigheid heeft afgezet. Al is aan de buitenkant misschien weinig zichtbaar – het is voor ons een tijd van rouw. Dat vraagt tijd, en dat kost energie. Ik heb me vooral de eerste week regelmatig fysiek moe gevoeld, terwijl ik geen enkele lichamelijke inspanning had geleverd. Wat ik me realiseer is dat het onnatuurlijk zou zijn als ik mezelf buiten beeld zou houden. Als ik wel naar het verhaal van mijn gesprekspartners zou luisteren, maar mijn eigen toestand buiten het gesprek laat. Uiteraard probeer ik per ontmoeting of gesprek af te wegen wat een gepaste dosis 'droefenis' van mijn kant is. Maar anderen mogen merken dat ze een medemens ontmoeten, en geen *superman* of zogenaamde geloofsheld die eigen gevoelens of vermoeidheid ontkent. Openheid van mijn kant vergroot juist de nabijheid.

Iets nadrukkelijker dan anders volgt dan soms de overgang terug naar de ander, met zijn of haar eigen verhaal – vaak ook iets ingrijpends. Leed wordt geleverd in soorten en maten – en het is inmiddels een cliché, hoop ik, dat je de zwaarte van leed onderling niet kunt vergelijken. De ontmoeting geeft de gelegenheid de vitrage van je hart even opzij te trekken, of een gordijntje. Een klein eindje, heel voorzichtig, of hup, meteen een bredere strook. Soms gewoon van een huiskamerraam: zo ziet mijn leven er nu uit. Soms van een kelderraampje: dit is er ooit gebeurd, daar loop ik niet mee te koop. Hoe dan ook, zo ontstaat contact, en zo verdiept het zich. Van twee kanten.

Het tweede dat deze weken bij mij opriepen, heeft ook te maken met die twee kanten. Ik herinner me een joods verhaal over een rabbi die zijn geloofsvertrouwen regelmatig behoorlijk kwijt was. Op zulke momenten, zei hij, was hij blij dat hij deel uitmaakte van een geloofsgemeenschap. Die gemeente om hem heen bleef gewoon de wekelijkse samenkomsten houden. En hij zat dan gewoon tussen 'zijn' mensen. Hij werd gedragen door deze gemeenschap. Die was niet afhankelijk van zijn geloof. Integendeel. Op zulke momenten voelde hij zich afhankelijk van het geloof van de mensen om hem heen. Die bleven zich met hun gebeden en gezangen richten tot de God van Abraham, Izaak en Jakob. En in die beweging voelde de rabbi zich dan weer meegenomen.

Schokkende gebeurtenissen doen ook op mijn geloofsvertrouwen een aanslag. Maar ook ik ben blij met een kerkgemeenschap om me heen. Met mensen die bidden, ook voor mijn vrouw en mij en mijn familie. Of ons een bemoedigende kaart sturen. Tussen die mensen kan ik in de kerk zitten en me mee laten nemen met de psalmen en liederen, met het vieren van de Maaltijd van de Heer, met de woorden die er klinken.

Zo komt het van twee kanten. Niet enkel van mijn kant naar anderen, maar ook naar mij toe. En dat ook op een diepere manier. Want wanneer ik tussen alle anderen in zit, in die kloosterkapel, gewoon op de begane grond, dan is het uiteindelijk niet andermans geloof waar ik me aan vasthoud. Ik houd op zo'n moment sowieso niet zoveel vast. Ik koester me meer, ook in de warmte van mijn geestelijke broers en zussen. En in die koestering voeden de woorden van Boven mij. Ze geven me beetje bij beetje weer opnieuw houvast.

Rob Nijhoff